

NOACs: een update.

NECF symposium antistolling 27-9-2016

Emilie Gieling, ziekenhuisapotheker, klinisch farmacoloog i.o.

Jenneke Leentjens, internist-vasculair geneeskundige, klinisch farmacoloog i.o.

-
- Landmarkstudies
  - Richtlijnen
  - Welke NOAC (obv farmacokinetiek/-dynamiek)
  - Contra-indicaties

→ Bij atriumfibrilleren

→ Bij behandeling van veneuze trombose

- Beleid bij bloedingen

CASUS 1

Man 80 jaar, bekend met DM2 en hypertensie, nu nieuwe AF. Hoe gaat u behandelen?

a. VKA

b. NOAC:

- Apixaban
- Dabigatran
- Edoxaban
- Rivaroxaban

c. LMWH

CASUS 2

Vrouw 56 jaar, blanco voorgeschiedenis, DVT na vliegreis. Hoe gaat u behandelen?

a. VKA

b. NOAC:

- Apixaban
- Dabigatran
- Edoxaban
- Rivaroxaban

c. LMWH

CASUS 3

Man 70 jaar, heeft een prostaatcarcinoom, krijgt een DVT. Hoe gaat u behandelen?

a. VKA

b. NOAC:

- Apixaban
- Dabigatran
- Edoxaban
- Rivaroxaban

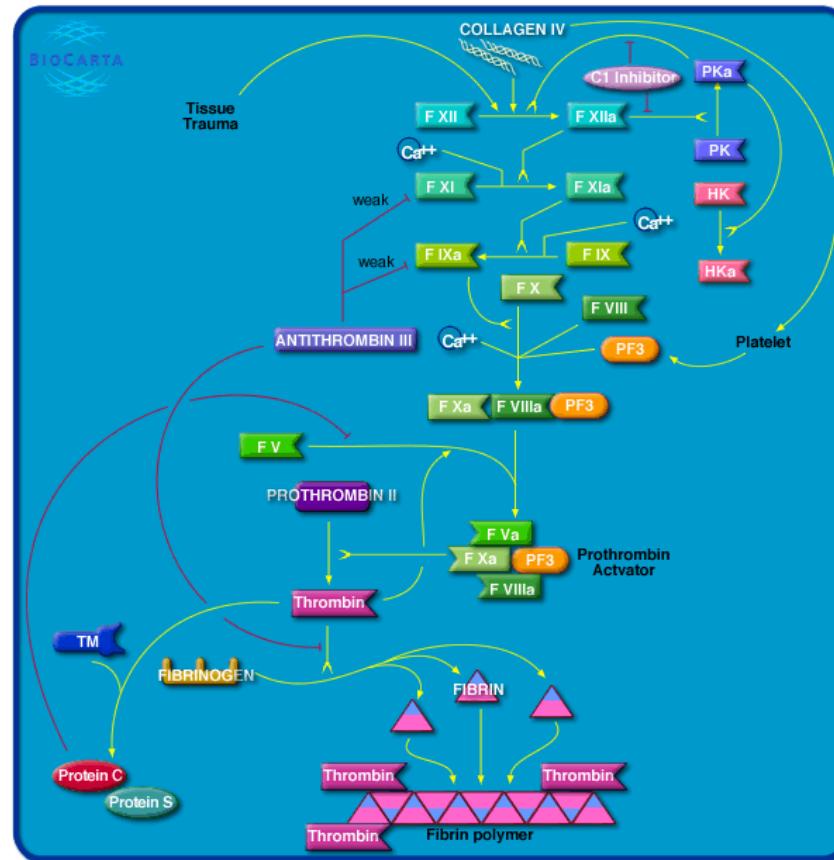
c. LMWH

CASUS 4

- Wat als patiënt daarnaast ook:
  - HIV heeft?
  - een gestoorde nierfunctie heeft?
  - leverenzymstoornissen heeft?
  - voriconazol onderhoud therapie heeft?
  - bewezen atherosclerose heeft?

Hoe zat het ook al weer met de stollingscascade?

De NOAC's

Orale trombineremmer

dabigatran

rivaroxaban

Orale antiXa remmer

apixaban

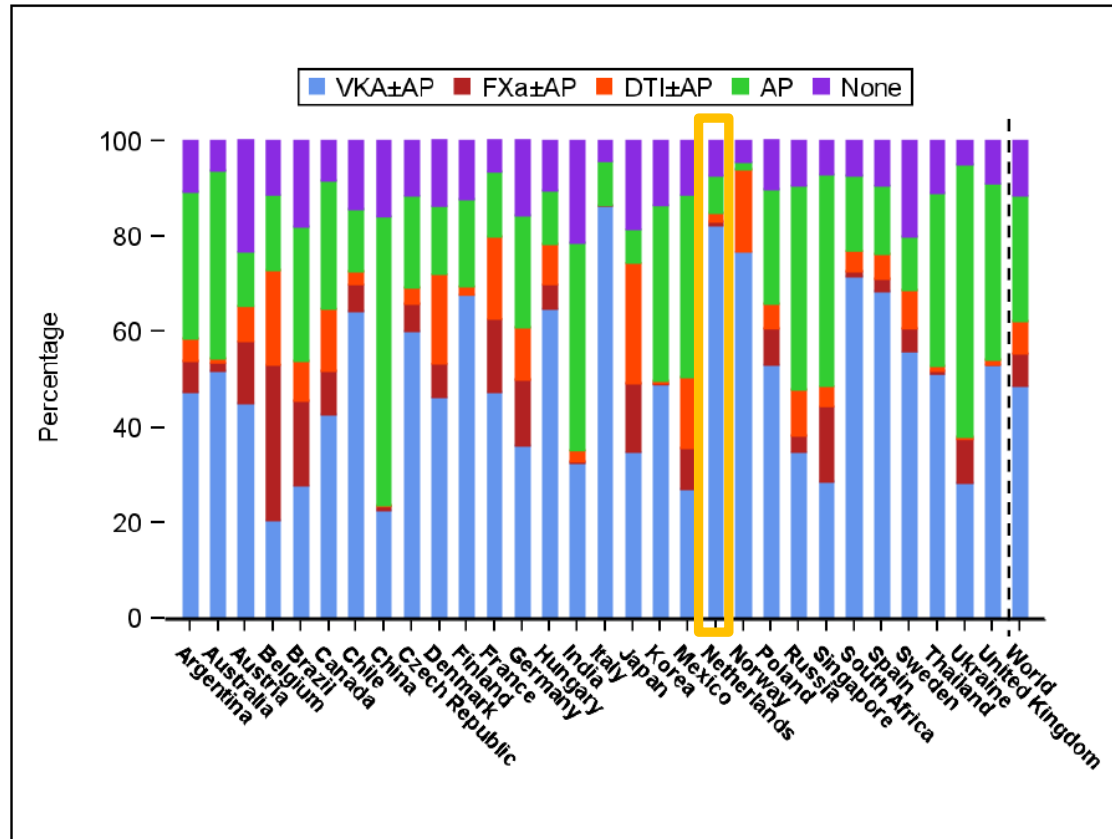

edoxaban

NOAC erving

- AF studies: 75.000
- VTE-studies: 30.000

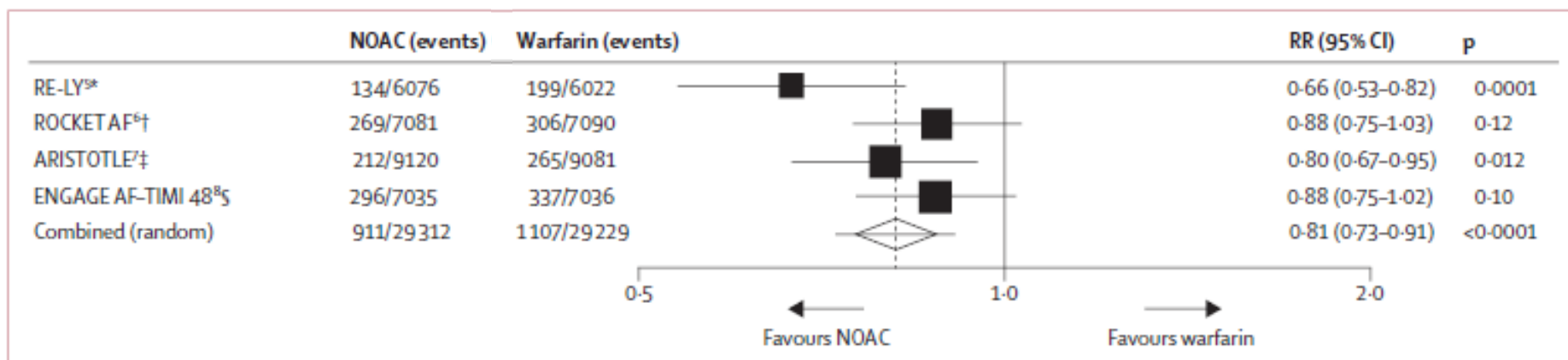
LANDMARKSTUDIES

- Atriumfibrilleren
- Venieuze trombose

Fase III trials NOAC's in AF

	Apixaban	Dabigatran	Edoxaban	Rivaroxaban
	ARISTOTLE	RE-LY	ENGAGE	ROCKET-AF
NOAC	5mg 2dd of 2,5mg 2dd	150mg 2dd of 110mg 2dd	60 mg 1dd of 30mg 1dd	20mg 1dd of 15mg1dd
Comparator arm	Warfarin	Warfarin	Warfarin	Warfarin
Follow-up	1,8 jaar	2 jaar	2,8 jaar	1,9 jaar
N	18.201	18.113	21.105	14.264

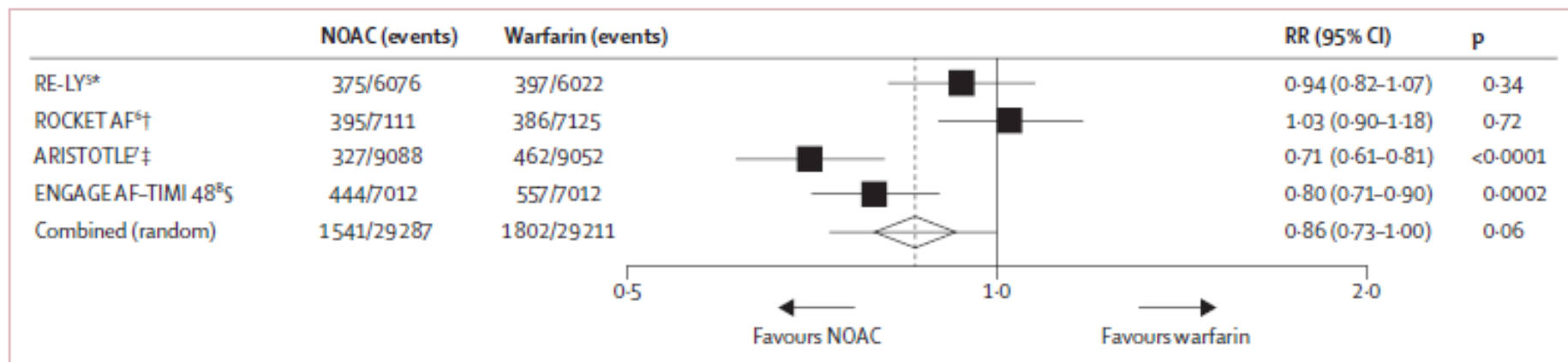
Stroke

Figure 1: Stroke or systemic embolic events

Data are n/N, unless otherwise indicated. Heterogeneity: $I^2=47\%$; $p=0.13$. NOAC=new oral anticoagulant. RR=risk ratio. *Dabigatran 150 mg twice daily. †Rivaroxaban 20 mg once daily. ‡Apixaban 5 mg twice daily. §Edoxaban 60 mg once daily.

Major bleeding

Figure 3: Major bleeding

Data are n/N, unless otherwise indicated. Heterogeneity: $I^2=83\%$; $p=0.001$. NOAC=new oral anticoagulant. RR=risk ratio. *Dabigatran 150 mg twice daily. †Rivaroxaban 20 mg once daily. ‡Apixaban 5 mg twice daily. §Edoxaban 60 mg once daily.

Fase III trials NOAC's in VTE

	Apixaban	Dabigatran	Edoxaban	Rivaroxaban
	AMPLIFY	RECOVER I - II	HOKUSAI-VTE	EINSTEIN DVT EINSTEIN PE
NOAC	10 mg 2dd Na 7 dagen 5mg 2dd	150 mg 2dd	60 mg 1dd	15 mg 2dd na 21 dagen 20 mg 1dd
Comparator arm	Enoxaparin/VKA	Heparin/ Warfarin	Heparin/ warfarin	Enoxaparin/VKA
Behandel duur	6 maanden	6 maanden	3-12 maanden	3, 6 of 12 maanden
N	2609-2635	2553-2554	4118-4122	4130-4116

Recidief VTE

blood

2014 124: 1968-1975
doi:10.1182/blood-2014-04-571232 originally published
online June 24, 2014

Direct oral anticoagulants compared with vitamin K antagonists for acute venous thromboembolism: evidence from phase 3 trials

Nick van Es, Michiel Coppens, Sam Schulman, Saskia Middeldorp and Harry R. Büller

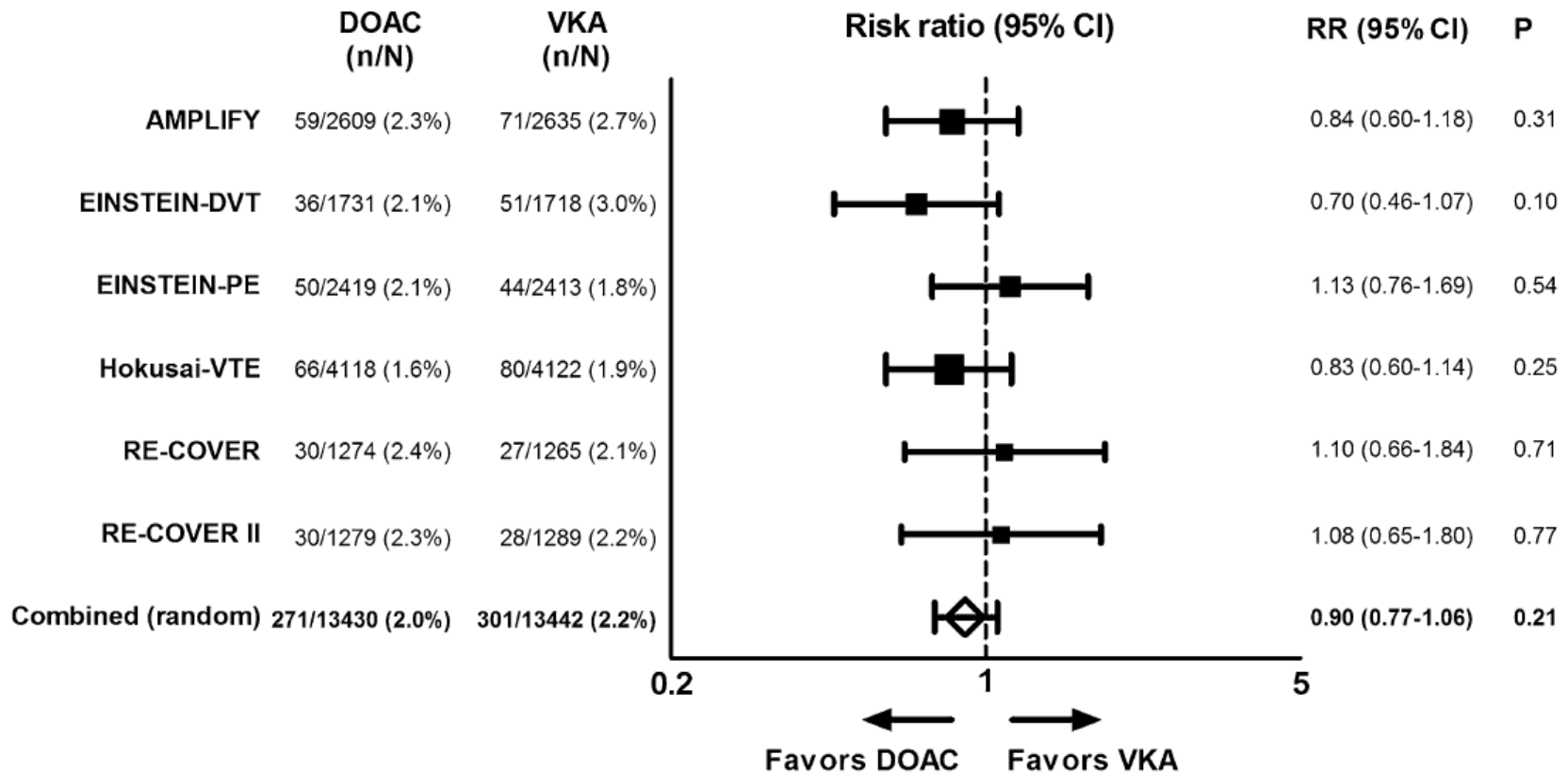

Figure 1. First recurrent VTE or VTE-related death. For Hokusai-VTE, we used event data for the on-treatment period. Heterogeneity: $I^2 = 0\%$; $P = .53$.

Major bleeding

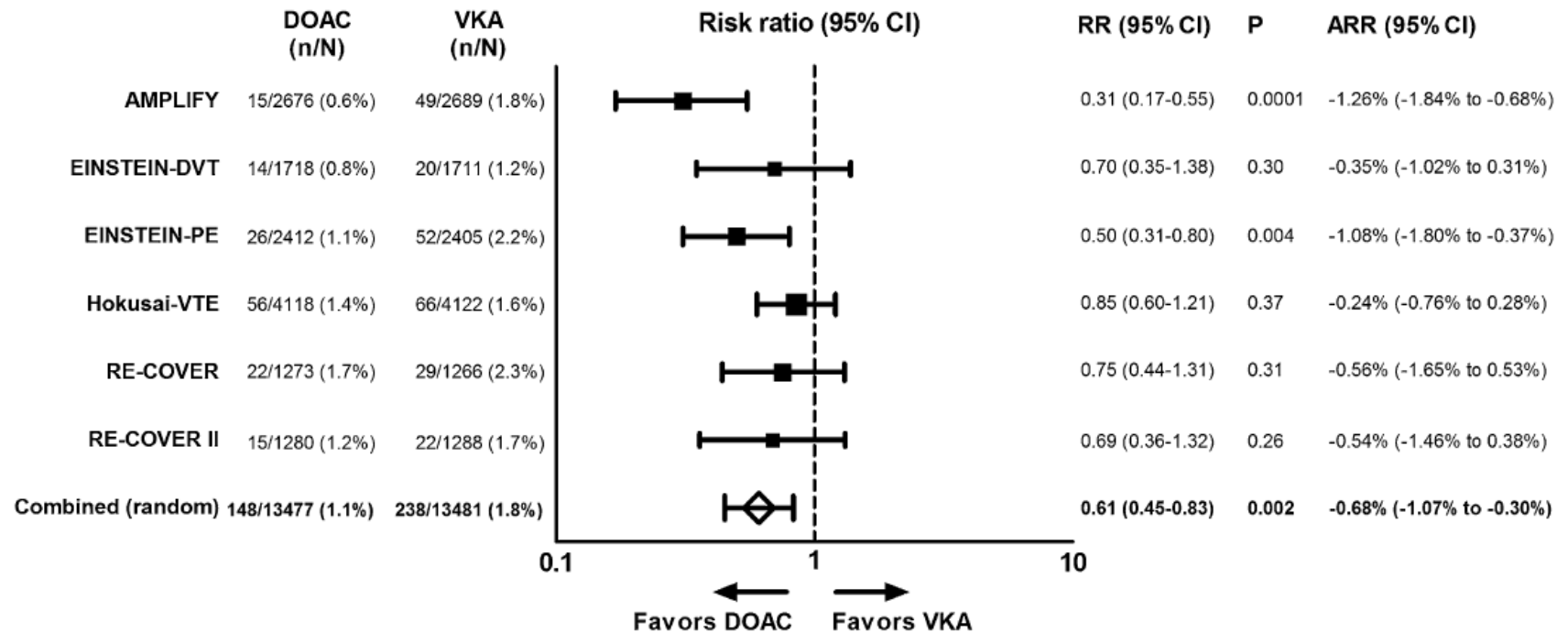

blood

2014 124: 1968-1975
doi:10.1182/blood-2014-04-571232 originally published
online June 24, 2014

Direct oral anticoagulants compared with vitamin K antagonists for acute venous thromboembolism: evidence from phase 3 trials

Nick van Es, Michiel Coppens, Sam Schulman, Saskia Middeldorp and Harry R. Büller

Figure 2. Major bleeding. The sums of numbers of events from RE-COVER and RE-COVER II with respect to major bleeding slightly differ from those in the pooled analysis. We used data from the pooled analysis because these were most accurate. Heterogeneity: $I^2 = 51\%$, $P = .07$. ARR, absolute risk reduction.

Bleeding

Pooled data

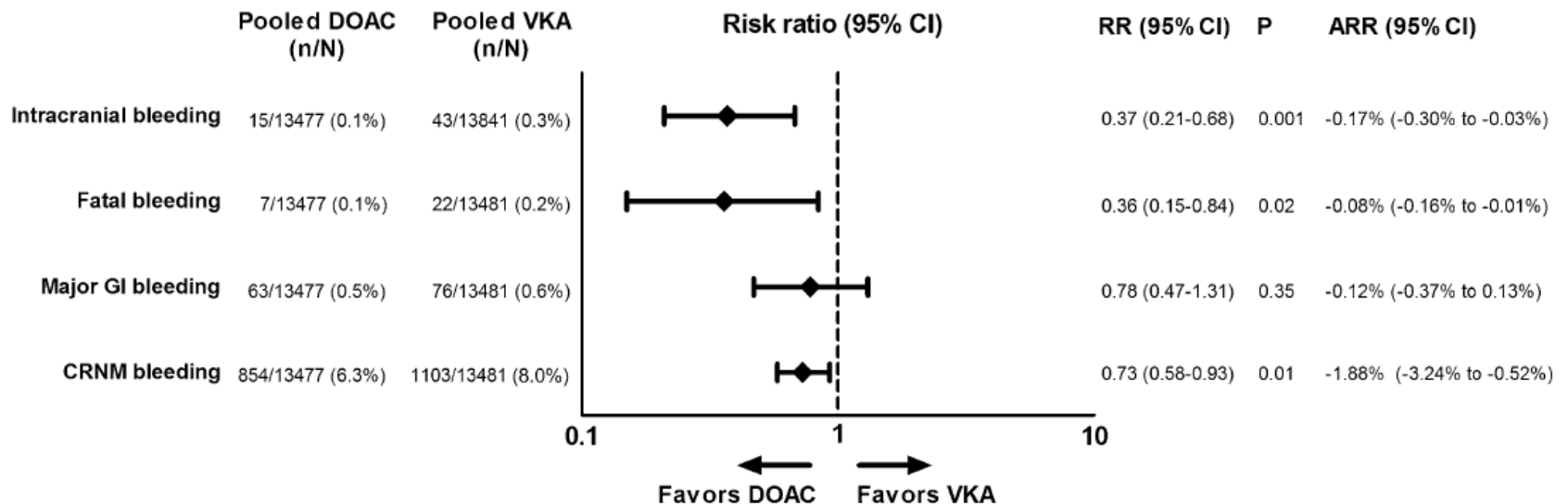

blood

2014 124: 1968-1975
doi:10.1182/blood-2014-04-571232 originally published
online June 24, 2014

Direct oral anticoagulants compared with vitamin K antagonists for
acute venous thromboembolism: evidence from phase 3 trials

Nick van Es, Michiel Coppens, Sam Schulman, Saskia Middeldorp and Harry R. Büller

Figure 3. Intracranial, major gastrointestinal, fatal, and clinically relevant nonmajor bleeding. Intracranial bleeding numbers comprise fatal and nonfatal events. Because CRNM bleeding was not a predefined outcome on its own in both RE-COVER studies, we obtained these numbers by subtracting major bleeding numbers from the composite of major and CRNM bleeding. Heterogeneity: intracranial bleeding $I^2 = 0\%$, $P = .66$; major GI bleeding $I^2 = 51\%$, $P = .07$; fatal bleeding $I^2 = 0\%$, $P = .86$; CRNM bleeding $I^2 = 85\%$, $P < .00001$. GI, gastrointestinal.

Real life data NOACs

	Study type	NOAC	number	Major bleeding	Other Bleeding	Fatal bleeding
Beyer-W Ee al	Prosp	Dabigatran	303 AF	3.2%/year	Any 5.4%	0
Fontaine	Retrosp	Rivaroxaban Dabigatran	2579 AF	0.5%	ICH 0.2%	< 0.1%
Sorenson	Retrosp	Dabigatran	52366 AF	NR	any 3.9%	NR
Larsen	Retrosp	Dabigatran	33945 AF	2.1-2.2%	ICH 0.2-0.3% Warfarin 0.7-1.0%	Dab 0.2-0.3 War 0.4-0.5
Vaughan	Retrosp	Dabigatran	85344 AF	NR	ICH dab 0.4% Warf 0.3%	NR
Hernandez	Retrosp	Dabigatran	9404 AF	Dab 9.0% Warf 5.9%	ICH dab 0.6% Warf 1.8%	NR
FDA	Restrop	Dabigatran	>134.000AF	ICH 0.3% Warf 1.0%	NR	NR
Beyer-W et al	prosp	Rivaroxaban	1766 VTE/AF	3,4%/year	CRNM 19.9%	6.3% In MB
Camm	Prosp	Rivaroxaban	6 784 AF	2.1%/year		
Tamayo	Retrosp	Rivaroxaban	27 467 AF	2.9%/year		0.08%/year
Ageno	Prosp	Rivaroxaban	5142 VTE	0,7%	11,4%	

Real life data NOACs

	Study type	NOAC	number	Major bleeding	Other Bleeding	Fatal bleeding
Beyer-W Ee al	Prosp	Dabigatran	303 AF	3.2%/year	Any 5.4%	0
Fontaine	Retrosp	Rivaroxaban Dabigatran	2579 AF	0.5%	ICH 0.2%	< 0.1%
Sorenson	Retrosp	Dabigatran	52366 AF	NR	any 3.9%	NR
Larsen	Retrosp	Dabigatran	33945 AF	2.1-2.2%	ICH 0.2-0.3% Warfarin 0.7-1.0%	Dab 0.2-0.3 War 0.4-0.5
Vaughan	Retrosp	Dabigatran	85344 AF	NR	ICH dab 0.4% Warf 0.3%	NR
Hernandez	Retrosp	Dabigatran	9404 AF	Dab 9.0% Warf 5.9%	ICH dab 0.6% Warf 1.8%	NR
FDA	Restrop	Dabigatran	>134.000AF	ICH 0.3% Warf 1.0%	NR	NR
Beyer-W et al	prosp	Rivaroxaban	1766 VTE/AF	3,4%/year	CRNM 19.9%	6.3% In MB
Camm	Prosp	Rivaroxaban	6 784 AF	2.1%/year		
Tamayo	Retrosp	Rivaroxaban	27 467 AF	2.9%/year		0.08%/year
Ageno	Prosp	Rivaroxaban	5142 VTE	0,7%	11,4%	

Real life data NOACs

	Study type	NOAC	number	Major bleeding	Other Bleeding	Fatal bleeding
Beyer-W Ee al	Prosp	Dabigatran	303 AF	3.2%/year	Any 5.4%	0
Fontaine	Retrosp	Rivaroxaban Dabigatran	2579 AF	0.5%	ICH 0.2%	< 0.1%
Sorenson	Retrosp	Dabigatran	52366 AF	NR	any 3.9%	NR
Larsen	Retrosp	Dabigatran	33945 AF	2.1-2.2%	ICH 0.2-0.3% Warfarin 0.7-1.0%	Dab 0.2-0.3 War 0.4-0.5
Vaughan	Retrosp	Dabigatran	85344 AF	NR	ICH dab 0.4% Warf 0.3%	NR
Hernandez	Retrosp	Dabigatran	9404 AF	Dab 9.0% Warf 5.9%	ICH dab 0.6% Warf 1.8%	NR
FDA	Restrop	Dabigatran	>134.000AF	ICH 0.3% Warf 1.0%	NR	NR
Beyer-W et al	prosp	Rivaroxaban	1766 VTE/AF	3,4%/year	CRNM 19.9%	6.3% In MB
Camm	Prosp	Rivaroxaban	6 784 AF	2.1%/year		
Tamayo	Retrosp	Rivaroxaban	27 467 AF	2.9%/year		0.08%/year
Ageno	Prosp	Rivaroxaban	5142 VTE	0,7%	11,4%	

	Combined	
	NOAC (n=42 411)	Warfarin (n=29 272)
Age (years)	71.6	71.5
≥75 years	38%	38%
Women	38%	37%
Atrial fibrillation type		
Persistent or permanent	76%	77%
Paroxysmal	24%	22%
CHADS ₂ [*]	2.6 (1.0)	2.6 (1.0)
0-1	17%	17%
2	35%	33%
3-6	48%	50%
Previous stroke or TIA [*]	29%	30%
Heart failure [†]	46%	47%
Diabetes	31%	31%
Hypertension	88%	88%
Prior myocardial infarction	15%	15%
Creatinine clearance [‡]		
<50 mL/min	19%	19%
50-80 mL/min	45%	45%
>80 mL/min	36%	36%
Previous VKA use [§]	57%	57%
Aspirin at baseline	34%	34%
Median follow-up (years)	2.2	2.2
Individual median TTR	NA	65 (51-76)

Characteristics	All
No in group	61 678
Women	39.8 (24 524)
Median (interquartile range) age (years)	70.9 (64.3-77.7)
Age >65	73.0 (45 032)
Age >75	34.5 (21 298)
Previous atrial fibrillation diagnose	58.1 (35 839)
Mean (SD) CHA ₂ DS ₂ VASc score [†]	2.7 (1.6)
Mean (SD) HAS-BLED score [‡]	2.2 (1.2)
Cancer	15.5 (9537)
Ischaemic stroke, or systemic embolism, or TIA	15.3 (9463)
Heart failure or LVD	11.0 (6803)
Vascular disease	15.4 (9487)
Renal dysfunction	4.5 (2777)
COPD	8.7 (5390)
Previous bleeding	11.8 (7251)
Hypertension	49.4 (30 494)
Diabetes	15.0 (9273)

RICHTLIJNEN

- Atriumfibrilleren
- Venieuze trombose

ESC guidelines Atrial fibrillation

- 2010:
  - New OAC drugs, which may be viable alternatives to a VKA, may ultimately be considered.
- 2012 Focused update:
  - Patients with AF are recommended to receive effective stroke prevention therapy, with either well-controlled VKA therapy or one of the NOACs
- 2016
  - When oral anticoagulation is initiated in a patient with AF who is eligible for a NOAC (apixaban, dabigatran, edoxaban, or rivaroxaban), a NOAC is recommended in preference to a Vitamin K antagonist.

Antithrombotic Therapy for VTE Disease

Richtlijn antitrombotisch beleid

Behandel diepe veneuze trombose, van het been of de arm, of longembolie initieel bij voorkeur met een DOAC met of zonder voorafgaande behandeling met LMWH, op basis van samenvatting producteigenschappen (bijsluiter).

and COL Lisa Moores, MD, FCCP
Mei 2016

Laboratoriumbepalingen

- Routine controle niet nodig
- Overwegen bij
  - Falen therapie
  - Therapieontrouw
  - Intoxicaties
  - Acute chirurgie
  - Ernstige of levensbedreigende bloedingen
  - BMI >40 kg/m² of gewicht >120 kg
- Piekspiegel 3 uur na inname
- NOAC's kunnen andere diagnostische stollingstesten beïnvloeden. Dit dient voor elk laboratorium afzonderlijk in kaart te worden gebracht

---

Welke NOAC?

- Atriumfibrilleren
- Venieuze trombose

PHARMACOKINETIEK/-DYNAMIEK

	Apixaban	Dabigatran	Edoxaban	Rivaroxaban
Stofnaam	Eliquis	Pradaxa	Lixiana	Xarelto
Mechanisme	Xa remming	IIa remming	Xa remming	Xa remming
Biologische beschikbaarheid	50%	6%	62%	66% ^a
Piek na inname	3-4 uur	2-4 uur	1-2	2-4 uur
Halfwaardetijd T $\frac{1}{2}$				
MDRD > 50 ml/min	8 - 15 uur	13-17 uur	10-14	5-13 uur ^c
MDRD 30-50 ml/min	15-18 uur	16-18 uur	9-10	9-13 uur
MDRD < 30 ml/min	18 uur	27-34 uur ^e	16.9 ^h	Onbekend ^f
Renale klaring actieve metaboliet	27%	80%	35%	33%
Metabolisme	CYP3A4	P-gp	CYP3A4 en P-gp	CYP3A4 en P-gp

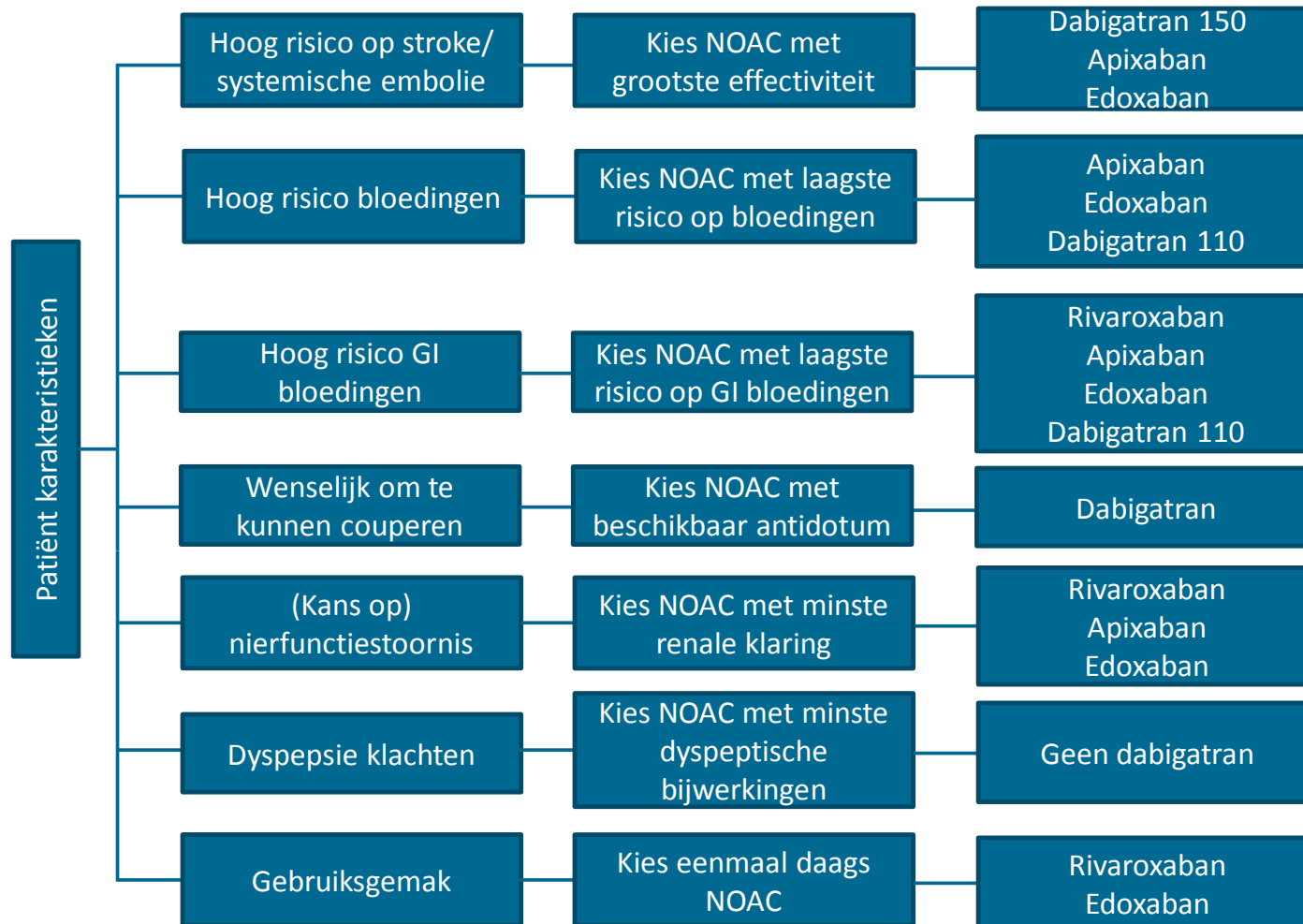

Welke NOAC?

- Atriumfibrilleren

Fase III trials NOAC's in AF

	Apixaban	Dabigatran	Edoxaban	Rivaroxaban
	ARISTOTLE	RE-LY	ENGAGE	ROCKET-AF
NOAC	5mg 2dd of 2,5mg 2dd	150mg 2dd of 110mg 2dd	60 mg 1dd of 30mg 1dd	20mg 1dd of 15mg1dd
Comparator arm	Warfarin	Warfarin	Warfarin	Warfarin
Follow-up	1,8 jaar	2 jaar	2,8 jaar	1,9 jaar
N	18.201	18.113	21.105	14.264
RR stroke	0,80 (0,67–0,95)	0,66 (0,53-0,82)	0,88 (0,75–1,02)	0,88 (0,75–1,03)
RR Major bleed	0,71 (0,61-0,81)	0,94 (0,82-1,07)	0,80 (0,71–0,90)	1,03 (0,90-1,18)
RR GI bleed	0,88 (0,68-1,14)	1,50 (1,20-1,89)	1,23 (1,02–1,50)	1,46 (1,19-1,78)

CASUS 1

Man 80 jaar, bekend met DM2 en hypertensie, nu nieuwe AF. Hoe gaat u behandelen?

a. VKA

b. NOAC:

- Apixaban
- Dabigatran
- Edoxaban
- Rivaroxaban

c. LMWH

Heeft de patiënt een baxterrol?

Recente waarschuwing:

- Dabigatran verliest werking binnen enkele uren als uit verpakking wordt gehaald.

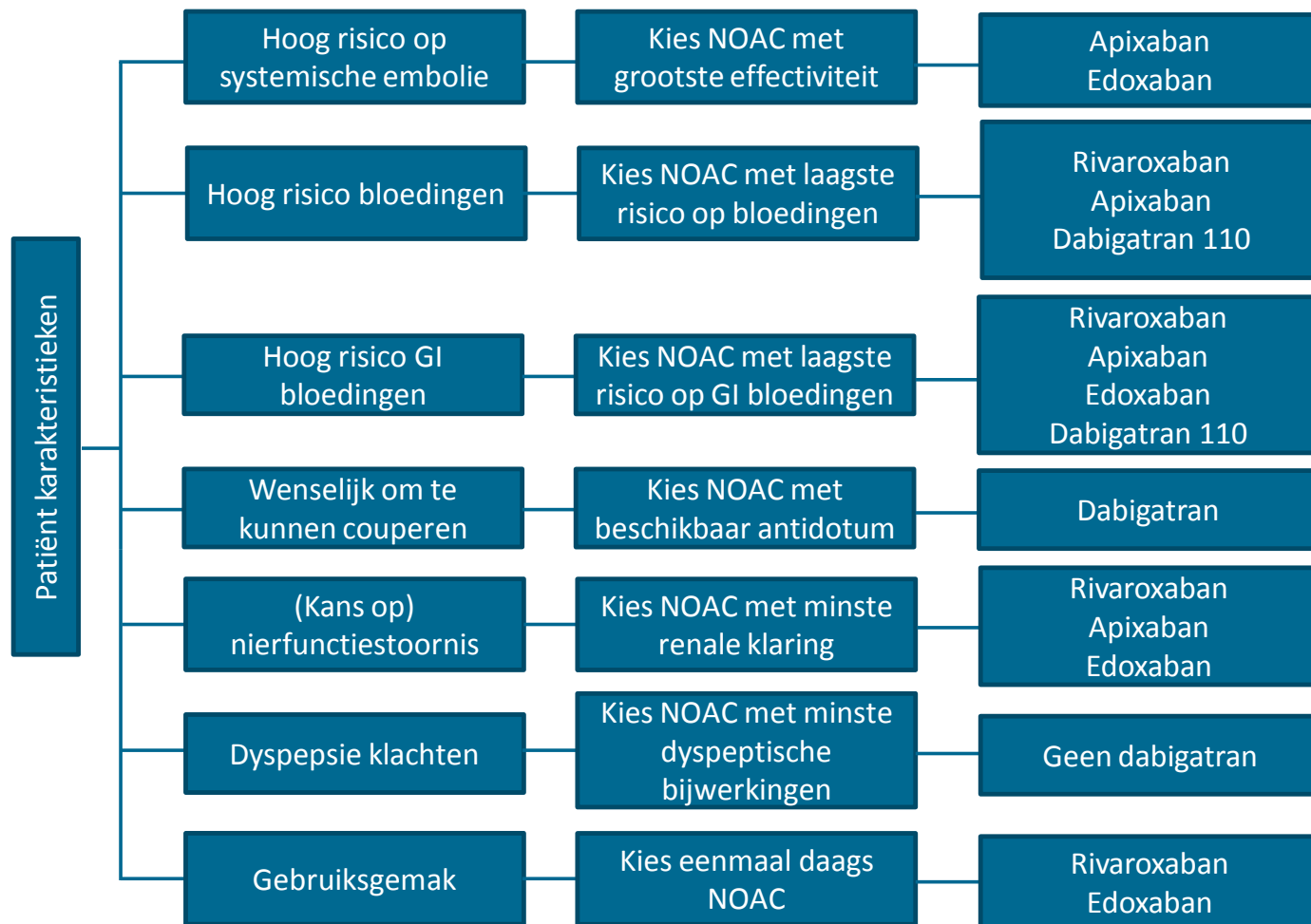

Welke NOAC?

- Veneuze trombose

Fase III trials NOAC's in VTE

	Apixaban	Dabigatran	Edoxaban	Rivaroxaban
	AMPLIFY	RECOVER I - II	HOKUSAI-VTE	EINSTEIN DVT EINSTEIN PE
NOAC	10 mg 2dd Na 7 dagen 5mg 2dd	150 mg 2dd	60 mg 1dd	15 mg 2dd na 21 dagen 20 mg 1dd
Comparator arm	Enoxaparin/VKA	Heparin/ Warfarin	Heparin/ warfarin	Enoxaparin/VKA
Behandel duur	6 maanden	6 maanden	3-12 maanden	3, 6 of 12 maanden
N	2609-2635	2553-2554	4118-4122	4130-4116
RR rec VTE	0.84 (0.60-1.18)	1.09 (0.76-1.57)	0.83 (0.60-1.14)	0.89 (0.66-1.19)
RR bleeding	0.31 (0.17-0.55)	0.73 (0.48-1.11)	0.85 (0.60-1.21)	0.54 (.37-0.54)

CASUS 2

Vrouw 56 jaar, blanco voorgeschiedenis, DVT na vliegreis. Hoe gaat u behandelen?

a. VKA

b. NOAC:

- Apixaban
- Dabigatran
- Edoxaban
- Rivaroxaban

c. LMWH

CONTRA-INDICATIES

- Leeftijd < 18 jaar
- Nierfunctiestoornissen (MDRD < 30 ml/min/1,73m²)
- Leverenzymstoornissen (>2x ULN)
- Zwangerschap(swens)/borstvoeding
- Epiduraal in situ
- Invasieve ingreep/interventie < 48 uur
- Ernstige ongecontroleerde hypertensie
- Mechanoprotheses
- Antifosfolipiden syndroom (ASTRO-APS)

RELATIEVE CONTRA-INDICATIES

- Nierfunctiestoornis (MDRD $>30 - < 50$ ml/min)
- Twijfel aan therapietrouw
- Obesitas
- Actieve maligniteit (voorkeur voor LMWH bij VTE)

CASUS 3

Man 70 jaar, heeft een prostaatcarcinoom, krijgt een DVT. Hoe gaat u behandelen?

a. VKA

b. NOAC:

- Apixaban
- Dabigatran
- Edoxaban
- Rivaroxaban

c. LMWH

Dosisaanpassingen verminderde nierfunctie

		Apixaban	Dabigatran	Edoxaban	Rivaroxaban
AF	30-50 ml/min	Aanpassen niet nodig	Standaard (evt 2dd 110mg)	1dd 30mg	1dd 15mg
	10-30 ml/min	2dd 2,5mg	Gecontraïndiceerd	1dd 30mg	1dd 15mg
VTE	30-50 ml/min	Aanpassen niet nodig	Standaard (evt 2dd 110mg)	1dd 30mg	Aanpassen niet nodig
	10-30 ml/min	Aanpassen niet nodig	Gecontraïndiceerd	1dd 30mg	Aanpassen niet nodig

Dosisaanpassingen overig

		Apixaban	Dabigatran	Edoxaban	Rivaroxaban
Ouderen	>80 jaar	* (2dd 2,5mg)	2dd 110mg	Aanpassen niet nodig	Aanpassen niet nodig
Gewicht	< 60kg	* (2dd 2,5mg)	Aanpassen niet nodig	1dd 30mg	Aanpassen niet nodig
NF #	< Serumcreat 1,5 mg/dl (132 µmol/L)	* (2dd 2,5mg)	Standaard (evt 2dd 110mg)	1dd 30mg	1dd 15mg

*Bij twee of meer van de genoemde risicofactoren: 2dd 2,5mg

INTERACTIES

Gevolg	Dabigatran	Rivaroxaban	Apixaban	Edoxaban
Gecontra-indiceerd Toename in plasma-concentratie	Azolen - Ketoconazol^a - Posaconazol^a - Voriconazol^a - Itraconazol^a HIV protease remmers ^a - Ritonavir e.a. Dronedarone ^a Ticagrelor ^{a, f} Tacrolimus ^a Cyclosporine ^a	Azolen - Ketoconazol^{a,b} - Posaconazol^{a,b} - Voriconazol^{a,b} - Itraconazol^{a,b} HIV protease remmers ^{a,b} - Ritonavir e.a. Dronedarone ^{a,b} Ticagrelor ^{a,b,f}	Azolen - Ketoconazol^{a,b} - Posaconazol^{a,b} - Voriconazol^{a,b} - Itraconazol^{a,b} HIV protease remmers ^{a,b} - Ritonavir e.a. Dronedarone ^{a,b,e} Ticagrelor ^{a,b,f}	HIV protease remmers ^{a,b} Ritonavir e.a. Ticagrelor ^{a,b,f}
Gecontra-indiceerd Afname in plasma-concentratie	Carbamazepine ^c Rifampicine ^c St Jan's kruid ^c Fenytoine ^c Fenobarbital ^c	Carbamazepine ^{c,d} Rifampicine ^{c,d} St Jan's kruid ^{c,d} Fenytoine ^{c, d} Fenobarbital ^{c, d}	Carbamazepine ^{c,d} Rifampicine ^{c,d} St Jan's kruid ^{c,d} Fenytoine ^{c, d} Fenobarbital ^{c, d}	Carbamazepine ^{c,d} Rifampicine ^{c,d} St Jan's kruid ^{c,d} Fenytoine ^{c, d} Fenobarbital ^{c, d}

INTERACTIES

Gevolg	Dabigatran	Rivaroxaban	Apixaban	Edoxaban
Dosis aanpassing anti- coagulans	Verapamil (2dd 110 mg bij gelijktijdige inname) ^a Leeftijd > 80 jr			Cyclosporine, dronedarone, erytromycine, ketoconazol (1dd30mg) (geldt dus ook voor andere azolen)

CASUS 4

Wat als patiënt daarnaast ook:

- HIV heeft?
- een gestoorde nierfunctie heeft?
- leverenzymstoornissen heeft?
- voriconazol onderhoud therapie heeft?
- bewezen atherosclerose heeft?

Beleid bij bloedingen

DABIGATRAN

Beoordeel relatie bloeding gebruik Dabigatran: bloedingsfocus, hemodynamisch stabiel/ instabiel, tijdstip laatste dosis, co medicatie en nierfunctie

Aanvullend lab onderzoek indien bloeding matig ernstig-levensbedreigend of intracranieel

Hb, trombocyten, MDRD, kruisbloed. Dabigatran- anti-IIa, aPTT + (op indicatie) PT, Fibrinogeen.

Milde bloeding

- Lokale hemostase
- mechanische compressie
- Dabigatran continueren (max 1-2 dosis overslaan)
- Co-medicatie heroverwegen (plaatjesremmers)

(Matig)ernstige bloedingen

Overleg met stollingsdeskundige 86939

STOP DABIGATRAN

- Lokale hemostase eventueel mbv chirurgische, radiologische, endoscopische of obstetrische interventie
- Optimaliseer circulerend volume en diurese
- Overweeg Tranexaminezuur 1g i.v. gevolgd door 1 gram a 8 uur.
- Overweeg actieve kool indien inname < 2-6 uur voor presentatie
- Bloedproducten (inclusief MTP) op indicatie

Levensbedreigende bloedingen

Overleg direct met stollingsdeskundige 86939

Intracraniele bloeding

Overleg direct met stollingsdeskundige 86939

- Idarucizumab (5 gram IV),
- Indien Idarucizumab niet beschikbaar: vierstollingsfactor concentraat (Cofact, Beriplex) 50 IE/kg of geactiveerd protrombinecomplex (FEIBA^R) 50 IE/kg
- Trombocytentransfusie bij trombo's < 100 x 10⁹/L en/of TAR

Beleid bij bloedingen

RIVAROXABAN-APIXABAN-EDOXYABAN

Beoordeel relatie bloeding gebruik Rivaroxaban/Apixaban/Edoxaban, bloedingsfocus, hemodynamisch stabiel/ instabiel, tijdstip laatste dosis, co medicatie en nierfunctie

Aanvullend lab onderzoek indien bloeding matig ernstig-levensbedreigend of intracranieel:

Hb, trombocyten, MDRD, kruisbloed. Rivaroxaban/Apixaban/Edoxaban- anti-Xa, + (op indicatie) PT, APTT, fibrinogeen.

Milde bloeding

- Lokale hemostase
- mechanische compressie
- Dabigatran continueren (max 1-2 dosis overslaan)
- Co-medicatie heroverwegen (plaatjesremmers)

(Matig)ernstige bloedingen

Overleg met stollingsdeskundige 86939

STOP Rivaroxaban/Apixaban/Edoxaban

- Lokale hemostase eventueel mbv chirurgische, radiologische, endoscopische of obstetrische interventie
- Optimaliseer circulerend volume en diurese
- Overweeg Tranexaminezuur 1g i.v. gevolgd door 1 gram a 8 uur.
- Overweeg actieve kool indien inname < 2-6 uur voor presentatie
- Bloedproducten (inclusief MTP) op indicatie

Levensbedreigende bloedingen

Overleg direct met stollingsdeskundige 86939

Intracraniele bloeding

Overleg direct met stollingsdeskundige 86939

- Vierstollingsfactor concentraat (Cofact, Beriplex) (25-)50 IE/kg
- Trombocyten transfusie bij trombo's < $100 \times 10^9/L$ en/of TAR

CONCLUSIE

- NOAC's zijn eerste keus behandeling voor zowel AF als VTE
- Bespreek voorkeur patiënt en houd rekening met effectiviteit, bloedingsrisico, contra-indicaties en interacties
- WWW.NECF.NL

Time in therapeutic range

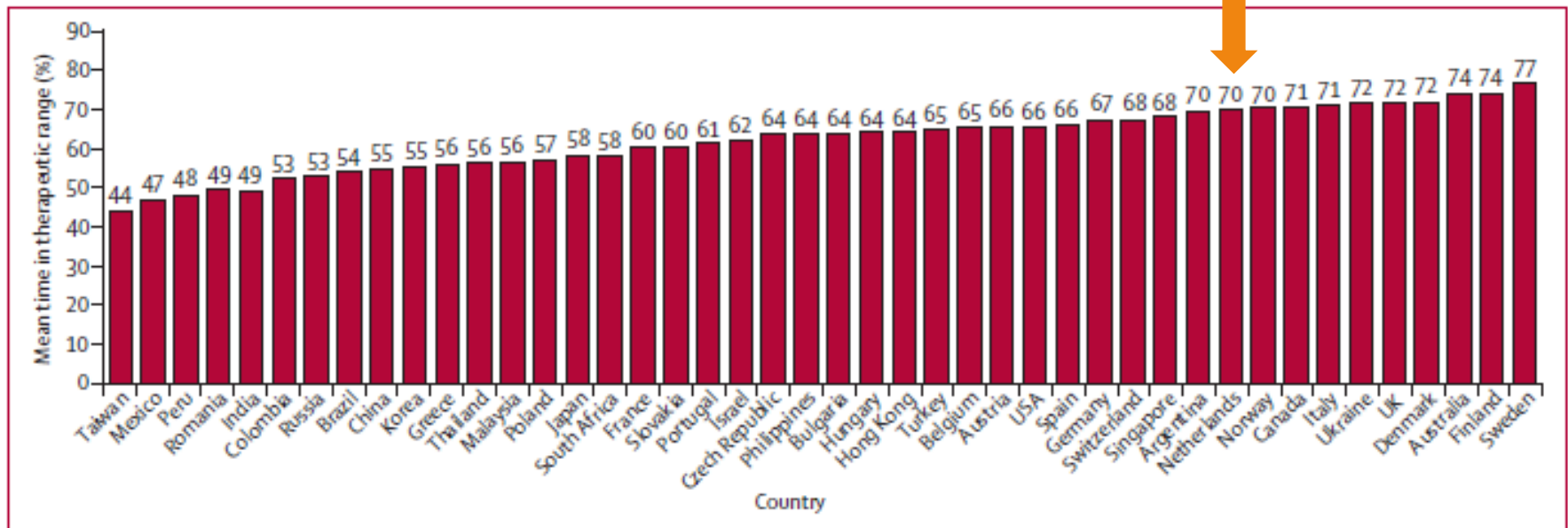
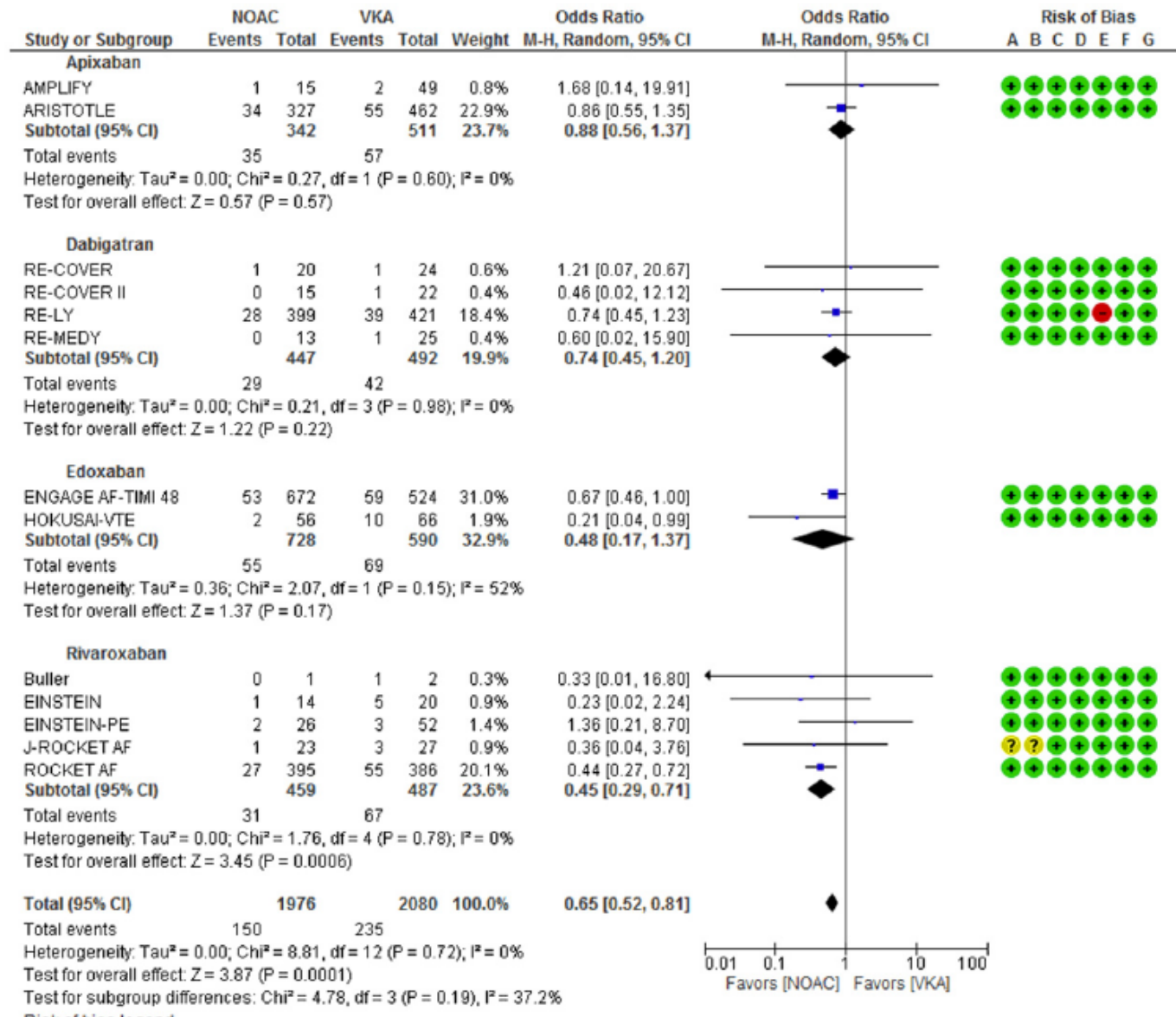
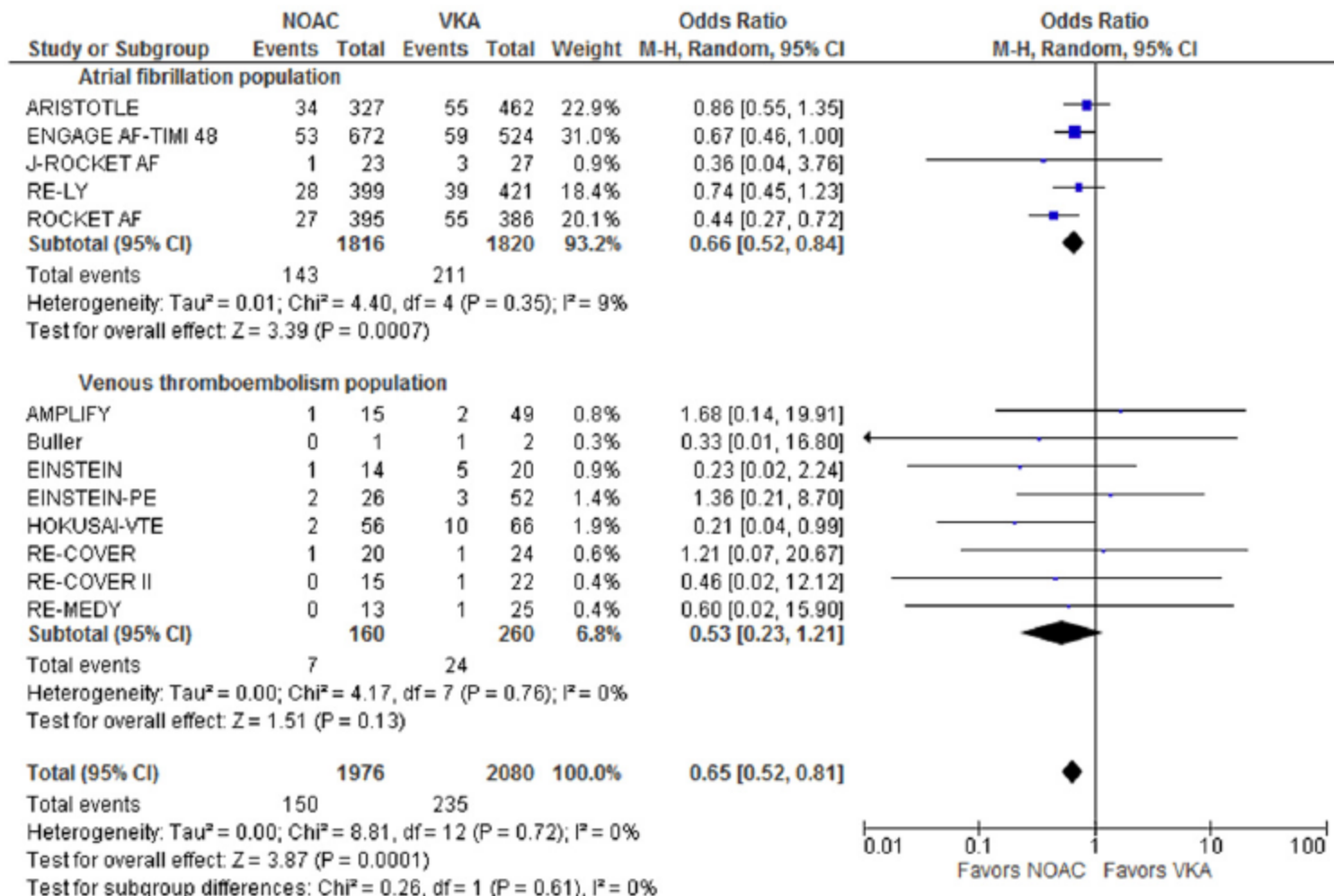

Figure 1: Country distribution of mean time in therapeutic range in the RE-LY trial

Risk of fatal bleeding in case of major bleed

Risico op fatale bloedingen

Fig 3. Relative Odds for fatal bleeding in treatment indication subgroups. Odds ratios and 95%